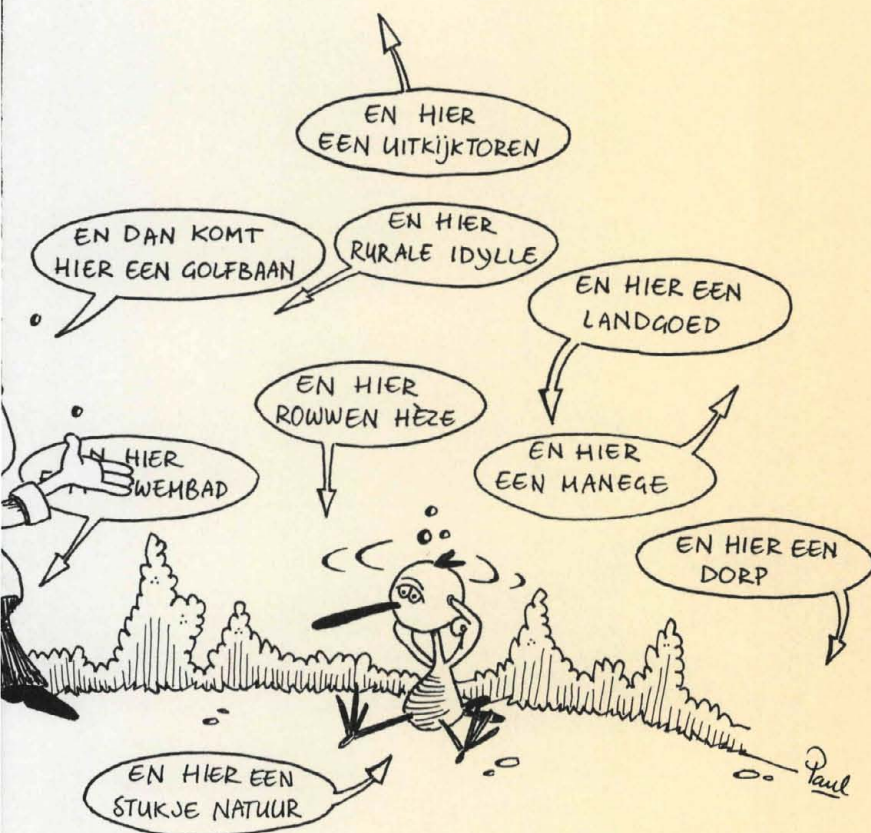

Cartoon: Paul Dirks

Bebouwingskorrels

Frits Maas

Buiten wonen met de (grote) stad onder handbereik, dat willen we wel. Veel stedelingen dromen althans van een omgeving, waarin het landelijk en stil is, waar de mensen elkaar nog kennen, waar sociale cohesie bestaat. De rurale idylle: een beetje Rowen Heze, een beetje tuinpad van m'n vader, een beetje Zeeuws Meisje, een beetje country fair en terreinwagens. Ruim in het groen, maar met alle gemakken van de stad dichtbij: werk, gezondheidszorg, winkels, cultuur, terrasjes. Eten van twee of nog meer walletjes. Lekker. Er geldt zelfs een officiële term voor: landstedelijk wonen.

De term staat centraal in het vorig najaar gepubliceerde rapport 'De LandStad. Landelijk wonen in de netwerkstad' (Ruimtelijk Planbureau / NAi Uitgevers, 2005). Het gaat om kleine, nieuwe woonmilieus in een bij voorkeur al aanwezige rustige, groene en soms zelfs dorpse entourage. Plukjes nieuwbouw waar het landschap het toelaat. Een verrijking, zo wordt gezegd, met 'kleine bebouwingskorrels', waarin naast woningen ook groen, water en andere functies kunnen worden opgenomen.' Het gaat om (nieuwe) buurtschappen, erven, landgoederen, woonparken. Maar de opstellers van het rapport zien ook mogelijkheden binnen de stadsgrenzen: in her te structureren woonwijken en op voormalige industrie- en haventerreinen. Nieuwe, groene oases op plekken eerder gedomineerd door beton, staal en lawaai.

Het Ruimtelijk Planbureau liet onderzoeken of het ook kan, of er ruimte voor is. Korrels zijn altijd klein, maar het zijn er als regel ook steeds veel. In een zoekgebied van 160.000 ha – met accenten in Noord- en Zuid-Holland, Gelderland en Noord-Brabant – kwam men tot mogelijkheden voor 80.000 woningen. Ruim bemeten woningen voorzien van grote tuinen, die met een beetje goede wil overgaan in ander type groen. Het groen van de landbouw, het groen van een bosperceel, het groen van een natuurgebied, het openbaar groen van stad of dorp. 'Het soort groen is van ondergeschikt belang', staat er te lezen bij het stedenbouwkundig programma van eisen dat aan het landstedelijk wonen kan worden gekoppeld. De bovenmodale woonconsument maakt het niet zoveel uit.

Het landstedelijk wonen lijkt het zoveelste antwoord op de vraag in hoeverre stad en land in onze gewesten gescheiden of gevlochten moeten worden. In de na-oorlogse nieuwbouwwijken, in tal van overlooptgebieden, bij de zgn. gebundelde deconcentratie, in de Vinex-wijken en in de compacte stad koos men voor scheiding. Via de tuinsteden en in sommige oude villadorpen koos men voor een zekere vervlechting. Het idee van landstedelijk wonen tendeert ook duidelijk in die laatste richting.

Het rapport lijkt de loper uit te leggen voor de Nota Ruimte (2004). Deze biedt kansen aan al die gemeenten, projectontwikkelaars, architectenburo's en particulieren, die staan te trappelen buiten de bebouwde kom aan de slag te gaan. De zgn. ontwikkelingsplanologie helpt daarbij een handje. Niet meer alles centraal landelijk regelen, maar meer lokaal met betrokkenen inspelen op behoeften. Van ordenen naar ontwikkelen. Waar dat op uitkomt laat zich raden: de open ruimten in Nederland blijken vooral toch een soort wingewest.

Wie daarbij voor landstedelijk wonen opteert, zal een vracht geld moeten meebrengen. Het rapport geeft aan, dat het geld niet alleen voor de projectontwikkelaars een zegen is. Ook voor de overheden blijft er wat over. 'Rood voor groen' is de slogan. Hoe meer er in het groen gebouwd wordt, hoe meer geld er in omgaat, hoe ruimer de financiering van natuur- en landschapsbehoud, van natuur- en landschapsontwikkeling. Dat wordt beweerd. Maar in dat type 'verevening' moet je in geloven. Evenals je moet geloven, dat bij het 'opladen' van het landschap met kleine bebouwingskorrels het buitengebied niet wezenlijk verandert. Het zal in ieder geval niet leger en stiller worden in de schaarse open ruimten rondom de steden. De rurale idylle snoept misschien zichzelf wel op.

Frits Maas
Kuipershaven 192
3311 AM Dordrecht
e-mail: f.w.maas@zonnet.nl